

**HAKEMUS VALTIONAVUSTUKSEN SAAMISEKSI
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON
VALINNANVAPAAUSPILOTTEIHIN**

Hakija	Pilotin hallinnoinnista vastaava kunta/kuntayhtymä	Maakunta jonka alueella pilotti toimii
	Rovaniemi Kunnan/kuntayhtymän postiosoite Hallituskatu 7	Lappi Postinumero ja postitoimipaikka 96100 Rovaniemi
Vastuhenkilö	Nimi	Tehtävänimike
	Markus Hemmilä Postiosoite Hallituskatu 7	perusturvan toimialajohtaja Postinumero ja postitoimipaikka 96100 Rovaniemi
	Puhelin 050 577 6409	S-posti markus.hemmila@rovaniemi.fi
Yhteyshenkilö	Nimi	Tehtävänimike
	Tuullikki Louet-Lehtoniemi Postiosoite Hallituskatu 7	kehittämispäällikkö Postinumero ja postitoimipaikka 96100 Rovaniemi
	Puhelin 050 374 6343	S-posti tuullikki.louet-lehtoniemi@rovaniemi.fi
Pilotin sisältöosuudet	☐ Suoran valinnan palvelujen pilotti - sote-keskus ☐ Suoran valinnan palvelujen pilotti - suun terveydenhuolto ☐ Asiakassetelipilotti ☒ Henkilökohtaisen budjetin pilotti (HB- pilotti)	
Pilotin nimi, nimen lyhenne ja pilotin toteutusajka. (Jos pilotti jakautuu useampiin eri sisältöosioloihin, näillä voi olla omat nimensä ja toteutusajkansa.)	Henkilökohtaisen budjetin pilotti Lapissa	Arvioitu toteuttamisaika (kk/vuosi – kk/vuosi) 1.9.2018 – 31.12.2019
Pilotin kokonais- kustannukset ja jakautuminen eri sisältöosioille		

Pilotin valtionavustukseen oikeuttavat kustannukset ja niiden jakautuminen eri sisäitöosioille																
Haettava valtionavustus ja sen jakautuminen eri sisäitöosioille																
Pilotin kattavuus	<p>Pilottiin osallistuvien yksittäisten kuntien ja kuntayhtymien asukaaluku ja prosentuaalinen osuus maakunnan asukasluvusta ilmoitetaan kuntalauslomakkeella.</p> <p>Maakunnan koko väestömäärä: _____ 180 207 _____ (asukasta)</p> <table border="1" data-bbox="328 678 1513 1070"> <thead> <tr> <th data-bbox="328 678 700 801"></th> <th data-bbox="705 678 1115 801">Pilotin kattavuus maakunnan väestömäärästä (% tai asukkaiden lukumäärä)</th> <th data-bbox="1120 678 1513 801">Pilottiin osallistuvien kuntien lukumäärä</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="328 808 700 871">Sote-keskus-pilotti</td> <td data-bbox="705 808 1115 871"></td> <td data-bbox="1120 808 1513 871"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="328 878 700 938">Suun terveydenhuollon pilotti</td> <td data-bbox="705 878 1115 938"></td> <td data-bbox="1120 878 1513 938"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="328 945 700 1005">Asiakasetelipilotti</td> <td data-bbox="705 945 1115 1005"></td> <td data-bbox="1120 945 1513 1005"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="328 1012 700 1070">HB- pilotti</td> <td data-bbox="705 1012 1115 1070">180 207</td> <td data-bbox="1120 1012 1513 1070">6 (Kemi, Kemijärvi, Rovaniemi, Tornio, Tervola, Ylitornio, Kolpene ky)</td> </tr> </tbody> </table>		Pilotin kattavuus maakunnan väestömäärästä (% tai asukkaiden lukumäärä)	Pilottiin osallistuvien kuntien lukumäärä	Sote-keskus-pilotti			Suun terveydenhuollon pilotti			Asiakasetelipilotti			HB- pilotti	180 207	6 (Kemi, Kemijärvi, Rovaniemi, Tornio, Tervola, Ylitornio, Kolpene ky)
	Pilotin kattavuus maakunnan väestömäärästä (% tai asukkaiden lukumäärä)	Pilottiin osallistuvien kuntien lukumäärä														
Sote-keskus-pilotti																
Suun terveydenhuollon pilotti																
Asiakasetelipilotti																
HB- pilotti	180 207	6 (Kemi, Kemijärvi, Rovaniemi, Tornio, Tervola, Ylitornio, Kolpene ky)														
Kokeiltava alkeijänne palveluntuottajan vaihtamisessa a) sote- keskuspilotissa b) suun terveydenhuollon pilotissa																
Asiakasetelipilottiin kuuluvat palvelut																
Henkilökohtaisen budjetin pilotin piiriin kuuluvat asiakasryhmät	Ikäihmiset ja vammaiset mukaan lukien kehitysvammaiset															

Tavoitteena on yksilökohtaisen palveluohjauksen kehittäminen ja henkilökohtaisen budjetin kokeilu. Pilottihanke kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmään soveltuvaa henkilökohtaiseen budjetointiin (HB) perustuvaa palvelujen järjestämisen toimintamallia vammais- ja vanhuspalveluissa.

Pilottihanke kehittää ja pilotoi HB-toimintamallia osana palveluohjausta käytännön asiakastyössä yhteistyössä kuntien, oppilaitosten, yritysten, järjestöjen ja yhteisöjen kanssa:

- Pilotti- ja kokeilualueina Länsi-Pohjan kunnat (Kemi, Keminmaa, Tornion, Tervola, Ylitomio) sekä Rovaniemen kaupunki, että Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä
- Muut Lapin kunnat ovat mukana kehittämisen rakenteessa, jotta voivat ottaa kokeilujen aikana syntyneen toimintamallin käyttöönsä myöhemmin
- kehittämiskumppaneina ovat eri palvelutuottajat ja tietojärjestelmätoimittaja(t)

Hankkeen asiakaskohderyhminä ovat sote-palveluja tarvitsevat:

- 1) vammaispalvelujen asiakkaat mukaan lukien kehitysvammaiset sekä
- 2) vanhuspalveluiden asiakkaat.

Tavoitteena on edistää ikääntyneiden asumista kotona ja löytää HB avulla konkreettisia keinoja tukea ikäihmisten sekä vammaisten henkilöiden hyvinvointia. Lähtökohtana on parantaa ikäihmisten sekä vammaisten elämänlaatua ottamalla entistä kattavammin huomioon henkilökohtaiset tarpeet ja toiveet. Pilotoitavien toimintatapojen tavoitteena on edistää ikäihmisten ja vammaisten henkilöiden vapautta ja tukea sitä, että he voivat saada tarvitsemansa tuen ja palvelut juuri heille mielekkäällä tavalla. Tausta-ajatuksena on, että kun resurssit käytetään tukeen ja palveluihin, joita henkilö on itse ollut määrittelemässä, niin tuki ja apu kohdentuvat paremmin. Päätävävallan omiin palveluihin on myös katsottu vahvistavan asiakkaan oman elämän hallintaa.

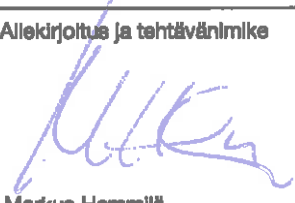
Hankkeen kehittämistyö kohdistuu myös henkilöstön ja johdon työn muutokseen HB-mallin soveltamisessa sekä asiakastyön tukena toimivien vapaaehtoisten ja kehittäjäasiakkaiden/kokemusasiantuntijoiden valmentamiseen HB-avustajan toimintaan. Kehittämistyötä tarvitaan myös HB käytettäväksi otettavan ohjelmiston (Vaana-palvelusetelijärjestelmä) liittyen.

Lapin pilotin toimenpiteet

1. Palveluohjauksen ja palvelutarpeen arvioinnin mallin kehittäminen Lapin maakuntaan, joka samalla mahdollistaa HB:n toimintamallin pilotoinnin ja käytön vanhusten ja vammaisten palveluissa
2. Lappiin soveltuvan HB-mallin pilotointi ja kehittäminen käytännön asiakastyössä vammais- ja vanhuspalveluissa:
  - Mallinnetaan HB:n prosessimalli, jossa auki kirjoitetaan prosessiin liittyvät eri vaiheet ja toimenpiteet yhdessä asiakkaiden ja työntekijöiden kanssa
3. Uudenlaisen palvelumallin ja kulttuurin edellyttämien toimintojen kehittäminen Lapin alueellisissa/paikallisissa työpajoissa, verkostoissa:
  - Asiakas voi vertailla palveluntuottajia (virtu.fi palveluportaalissa).
  - Kunta/kuntayhtymä tekee päätöksen henkilökohtaisesta budjetista sen jälkeen, kun asiakkaalle on tehty palvelujen tarpeen arviointi sekä asiakassuunnitelma. Henkilökohtainen budjetti laaditaan joko määrääjäksi tai toistaiseksi voimassa olevaksi. Sen toteutumista on arvioitava vuosittain ja muutoksia voidaan tehdä tarpeiden tai kustannusten muuttuessa

Hankkeen tuloksena asiakkaiden elämänhallinta ja arjen toimintakyky paranevat sekä osallisuus ja toimijuus vahvistuvat.

Pilottihankkeen tuloksena yhteistyöskentely asiakkaiden tukemisessa on tavoitteellisempaa ja suunnitelmallisempaa. Viranomaiskeskeinen työskentelykulttuuri muuttuu enemmän asiakasohjautuvaksi. Osaaminen ja asiakasprosessit sekä palveluvalikoimat kehittyvät.

Pilotin tietojärjestelmä	<p>Vaana-palvelusetelijärjestelmä, joka on kaikkien Lapin kuntien käytössä. Lapissa käytössä oleva Vaana-palvelusetelijärjestelmä tukee jo nyt henkilökohtaisen budjetoinnin hallinnointia. Keväällä ja kesällä 2018 Vaana-järjestelmässä tulee valmiiksi Kanta-valmius ja käyttäjien kirjautuminen.</p> <p>HB toimintamallin pilotoinnin aikana kehitetään tarvittavia ominaisuuksia Vaana-järjestelmään, esimerkiksi: 1) yksilöllisen asiakassuunnitelman tallentaminen 2) asiakkaat voivat nähdä järjestelmässä eri palvelutuottajien palveluita ja vertailla ja arvioida eri palveluntuottajia 3) järjestelmään kerätään palveluntuottajista dataa ja asiakailta arvioita 4) mahdollisuus seurata reaaliaikaisesti HB käyttöä (rahamäärä & palvelut).</p>
Suunnitelma arviointitiedon keräämiseksi	<p>Lapin ammattikorkeakoulu tekee HB-pilotin ryhmävälisarvioinnit ja sekä kokoa loppuarvioinnin. Väliarvioinnit syksy 2018, kevät 2019 ja loppuarviointi syksy 2019.</p>
Liitteet	<p>☐ Hankesuunnitelma sote-keskus-pilotista</p> <p>☐ Hankesuunnitelma suun terveydenhuollon pilotista</p> <p>☐ Hankesuunnitelma asiakasetelijapilotista</p> <p>☒ Hankesuunnitelma henkilökohtaisen budjetin pilotista</p> <p>☒ Kuntasuunnitelma (Tarvittaessa eri sisäyksyksille kullekin omansa)</p> <p>☒ Talousarviolaskelma (Tarvittaessa eri sisäyksyksille kullekin omansa)</p> <p>☐ Muu, mikä</p> <p>☐ Muu, mikä</p>
Allekirjoitus	<p>Paikka ja aika Rovaniemi 15.3.2018</p> <p style="text-align: right;">Allekirjoitus ja tehtävänimike Markus Hemmilä perusturvan toimialajohtaja</p>

VALTIONAVUSTUSHAKEMUKSEN TÄYTTÖOHJEET

Hakemus toimitetaan sähköisesti sosiaali- ja terveysministeriöön. Allekirjoitettu hakemus toimitetaan skannattuna sähköpostitse sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon, kirjaamo@stm.fi. Hakemukseen liitetään kohdassa "Liitteet" luetellut asiakirjat. Hakemus on toimitettava 15.3.2018 klo 16.15 mennessä.

Hakija

Hakijaksi merkitty kunta tai kuntayhtymä vastaa pilotin hallinnoinnista. Lomakkeelle on merkittävä myös sen maakunnan nimi, jolle pilotin hallinnointi siirtyy 1.1.2020 alkaen.

Vastuhenkilö

Henkilö, joka on päävastuussa pilotin toteuttamisesta.

Yhteyshenkilö

Henkilö, joka vastaa pilotin käytännön toteutuksesta ja jonka kautta on tarvittaessa saatavissa lisätietoja.

Pilotin sisältöosuudet

Pilotti voi sisältää yhden, kaksi, kolme tai neljä sisältöosiota. On huomattava, että kustakin osiosta tulee liittää hakemukseen erillinen hankeuunnitelma ja talousarvio.

Pilotin nimi, nimen lyhenne ja pilotin toteuttamisaika

Asiakasetelipilotin ja henkilökohtaisen budjetin pilotin tulee päättyä viimeistään 31.12.2019.

Suoran valinnan palvelujen sote-keskus-pilotin tulee päättyä viimeistään 30.12.2020.

Suun terveydenhuollon pilotin tulee päättyä viimeistään 31.12.2021.

Pilotin kokonaiskustannukset ja jakautuminen eri sisältöosioille

Kokonaiskustannuksina pidetään niitä kustannuksia, jotka pilotin toteuttamisesta kokonaisuudessaan aiheutuvat. Kustannukset ilmoitetaan täysinä euroina.

Pilotin valtionavustukseen oikeuttavat kustannukset ja niiden jakautuminen eri sisältöosioille

Valtionavustusta ei myönnetä esimerkiksi sellaisiin kustannuksiin, joihin saada rahoitusta muualta. Kustannukset ilmoitetaan täysinä euroina. Jos pilottikustannuksiin ei sisälly valtionavustuksiin oikeuttamattomia kustannuksia, tähän kohtaan kirjoitetaan sama summa kuin kohtaan "pilotin kokonaiskustannukset".

Pilotin aloittamisvaiheessa kustannuksia on voinut syntyä jo ennen valtionavustuspäätöksen tekemistä. Nämä kustannukset voidaan hyväksyä valtionavustukseen oikeuttaviksi edellyttäen, että ne ovat syntyneet saman vuoden aikana, kun pilotille myönnetään STM:n päätöksellä valtionavustusta.

Haettava valtionavustus ja sen jakautuminen eri sisältöosioille

Haettava valtionavustus ilmoitetaan täysien eurojen tarkkuudella. Pilottiin osallistuvaita tahoita ei edellytetä omavastuusuutta

Pilotin kattavuus

Lomakkeelle tulee merkitä koko maakunnan asukasluku sekä täyttää taulukkoon pyydyt tiedot. Väestöpohjavaatimuksen tulee täytyä erikseen jokaisen pilotin sisältöosion osalta. Kuntaluettelo esitetään kuntaositoumuslomakkeella.

Kokeiltava alkajänne palveluntuottajan vaihtamisessa a) sote-keskuspilotissa b) suun terveydenhuollon pilotissa

Ilmoitetaan kuukauden tarkkuudella. Valinnanvapauslain¹ mukaan asiakas saa tehdä uuden sote-keskusta koskevan valinnan alkaisintaan kuuden kuukauden päästä edellisestä valinnasta. Pilotissa voidaan antaa asiakkaalle mahdollisuus tätä lyhyempään vaihtoaikaan.

Asiakasetelipilottiin kuuluvat palvelut

Asiakasetelipilotissa voidaan kokeilla joko kaikkia tai vain osaa valinnanvapauslain 24 §:n 1 momentissa tarkoitettuja palveluita.

Henkilökohtaisen budjetin pilotin piiriin kuuluvat asiakasryhmät

Henkilökohtaisen budjetin pilotin ei tarvitse kattaa kaikkia valinnanvapauslain 27 §:n 1 momentissa tarkoitettuja henkilöryhmiä. Pilotissa asiakasryhmiä voidaan määritellä myös tarkemmin esimerkiksi iän perusteella.

Pilotin prosessikuvaus

Pääpiirteinen kuvaus pilotin organisoinnista ja alkataulusta. Yksityiskohtaisempi kuvaus sisällytetään pilotin hankeuunnitelmaan.

Pilotin tietojärjestelmä

Kuvaus pilotissa käytettävissä tietojärjestelmistä. Pilottiin osallistuvat tahot vastaavat omista asiakas- ja potilastietojärjestelmistään. Kela vastaa pilottielimiin liittyvistä kansallisista tietojärjestelmistä.

Suunnitelma arviointitiedon keräämiseksi

Pääpiirteinen kuvaus asiasta, arviointia koskevat suunnitelmat sisällytetään yksityiskohtaisempina hankeuunnitelmaan.

¹ Valinnanvapauslakia ei ole vielä annettu eduskunnalle. Laista on julkaistu 22.1.2018 luonnos alueuudistus.fi -sivustolla.

Litteet

Pakollisia liitteitä ovat hankesuunnitelmat, kuntasitoumuslomakkeet ja talousarviolaskelmat.